

Karta przedmiotu

PEDAGOGIKA

studia pierwszego stopnia/profil ogólnoakademicki

Przedmiot:	Psychologia rozwojowa z elementami psychologii klinicznej Developmental psychology with elements of clinical psychology	
Rok: I	Semestr: II	
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład	30	
Ćwiczenia	30	
Liczba punktów ECTS:	6	

Cel przedmiotu

C1	Zapoznanie z różnymi teoriami i koncepcjami dotyczącymi rozwoju człowieka w ciągu życia.
C2	Wyjaśnienie prawidłowości rozwojowych charakterystycznych dla kolejnych stadiów rozwoju człowieka w poszczególnych sferach jego funkcjonowania.
C3	Przygotowanie do dostosowania oddziaływań wychowawczych do odpowiedniego poziomu rozwoju człowieka,
C4	Wprowadzenie do posługiwania się metodami poznania dziecka, samopoznania i samodoskonalenia
C5	Przygotowanie do stosowania wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej w pracy pedagoga
C6	Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami z zakresu psychologii klinicznej dziecka.

Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

1	Podstawowa wiedza z zakresu psychologii ogólnej.
----------	--

Efekty kształcenia

W zakresie wiedzy:	
EKW1	zna elementarną terminologię z zakresu psychologii rozwojowej i klinicznej używaną w pedagogice i rozumie jej źródła oraz zastosowania
EKW2	opisuje poszczególne stadia rozwoju człowieka odnosząc się do ich prawidłowości i zakłóceń
EKW3	charakteryzuje uczestników działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej w perspektywie psychologii rozwojowej
W zakresie umiejętności:	
EKU1	potrafi dokonać obserwacji i interpretacji funkcjonowania człowieka z uwzględnieniem prawidłowości rozwojowych, analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności
EKU2	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi psychologii rozwojowej w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania możliwości rozwojowych oraz analizowania

	strategii działań praktycznych
	W zakresie kompetencji społecznych:
EKK1	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy uwzględniając prawidłowości rozwojowe podopiecznych,

Treści programowe przedmiotu		
Forma zajęć – wykłady		
	Treści programowe	Liczba godzin
W1	Psychologia rozwojowa. Przedmiot psychologii rozwojowej podstawowe definicje i pojęcia. Periodyzacja rozwoju. Rodzaje i cele zmian rozwojowych. Czynniki wywierające wpływ na charakter i wielkość zmian rozwojowych.	2
W2	Metody badań w psychologii rozwojowej. Diagnoza poziomu rozwoju i jej znaczenie dla optymalizacji rozwoju człowieka..	2
W3	Charakterystyka okresów rozwojowych Okres prenatalny. Okres niemowlęcy. Okres poniemowlęcy.	2
W4	Charakterystyka okresów rozwojowych Okres przedszkolny. Okres szkolny. Definicja dojrzałości szkolnej.	2
W5	Charakterystyka okresów rozwojowych Adolescencja	2
W6	Charakterystyka okresów rozwojowych Okres dorosłości. Okres starzenia się.	2
W7	Rozwój poznawczy Rozwój biotyczny. Rozwój inteligencji. Rozwój mowy.	2
W8	Rozwój motywacyjno-emocjonalny Rozwój społeczny Relacje społeczne w rodzinie i w grupie rówieśniczej. Mechanizmy rozwoju społecznego.	2
W9	Rozwój estetyczny Plastyczna ekspresja i twórczość dziecka. Teatr, film, muzyka.	4
W10	Rozwój moralny Fazy rozwoju religijnego według N. Bulla. Okresy rozwoju ocen moralnych według J. Piageta. Rozwój moralny według L. Kohlberga. Stadia i fazy rozwoju moralnego według H.	2

	Muszyńskiego.	
W11	Rozwój religijny Religijność w okresie niemowlęcym. Religijność w okresie poniemowlęcym. Religijność dziecka przedszkolnego. Religijność w wieku wczesnoszkolnym. Religijność w średnim wieku szkolnym. Starszy wiek szkolny. Okres młodzieńczy. Wczesna dorosłość. Wiek średni. Późna dorosłość.	2
W12	Zaburzenia rozwojowe, zaburzenia zachowania (w tym zespół nadpobudliwości psychoruchowej), zaburzenia emocjonalne (w tym lęki i fobie). Zaburzenia lękowe i nastroju. Zaburzenia osobowości.	2
W13	Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna). Uzależnienia (w tym od środków psychoaktywnych i komputera).	2
W14	Zaburzenia odżywiania. Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną.	2
W15	Niepełnosprawność fizyczna i intelektualna oraz jej konsekwencje psychologiczne. Zaburzenia w procesie rozwoju językowego. Całościowe zaburzenia w rozwoju	2
	Suma godzin:	30

Forma zajęć – ćwiczenia		
	Treści programowe	Liczba godzin
ĆW1	Psychologia rozwojowa Przedmiot, zainteresowania i podstawowe pojęcia stosowane w psychologii rozwojowej. Periodyzacja życia człowieka. Obszary funkcjonowania i rozwoju człowieka. Pojęcie rozwoju i zmiany rozwojowej w ujęciu psychologicznym.	2
ĆW2	Prenatalny okres rozwoju człowieka Rozwój fizyczny człowieka w okresie prenatalnym, faza zarodkowa, okres płodowy, rozwój umiejętności psychoruchowych, narządów zmysłów, nabywanie cech indywidualnych. Funkcjonowanie zmysłów, pamięci i uczenia się w okresie prenatalnym. Czynniki wspomagające i zakłócające rozwój.	2
ĆW3	Wczesne dzieciństwo Wiek niemowlęcy – adaptacja do nowego środowiska, aktywność odruchowa, rozwój psychoruchowy.	2
ĆW4	Wiekponiemowlęcy – rozwój fizyczny i psychiczny. Komunikacja, zabawa, kompetencje społeczne. Rozwój funkcji poznawczych oraz sfery emocjonalnej.	2

ĆW5	Średnie dzieciństwo	
	Rozwój somatyczny, procesy poznawcze, rozwój funkcji symbolicznej, sprawność językowa i komunikacyjna, rozwój emocjonalny, społeczny i moralny. Osobowość dziecka	2
ĆW6	Późne dzieciństwo	
	Charakterystyka zmian, rozwój poznawczy, poczucie kompetencji i sprawstwa, rozwój emocjonalno-społeczny, moralność, Osobowość dziecka	2
ĆW7	Wiek dorastania. Podstawowe zadania okresu dorastania, zmiany fizjologiczne, rozwój funkcji poznawczych. Funkcjonowanie społeczne, grupa rówieśnicza. Rodzaje aktywności, postawy i przekonania, poczucie tożsamości i akceptacja własnej płci.	2
ĆW8	Wiek młodzieńczy. Stabilizacja emocjonalna, przekształcenia relacji interpersonalnych, kształtowanie autonomii moralnej, różnice światopoglądowe, hierarchia wartości, aktywność społeczna i polityczna,	2
ĆW9	Zagrożenia okresu adolescencji	2
ĆW10	Wczesna dorosłość. Zadania rozwojowe dorosłości. Rozwój fizyczny i poznawczy. Zmiany w osobowości człowieka dorosłego, funkcjonowanie emocjonalno-społeczne.	2
ĆW11	Średnia dorosłość. Zmiany fizyczne i fizjologiczne, Aktywność zawodowa. Rodzina. Zmiany w zakresie funkcji poznawczych. Zmiana kierunku relacji „Ja – Świat”	2
ĆW12	Późna dorosłość Biologiczny wymiar starzenia się i starości.. Psycho społeczny aspekt starzenia się. Psychologiczno-podmiotowy wymiar starości. Adaptacja do starości. Mądrość ludzi starych. Schyłek życia, choroby okresu późnej dorosłości, umieranie i śmierć.	2
ĆW13	Zaburzenia rozwojowe, zaburzenia zachowania (w tym zespół nadpobudliwości psychoruchowej), zaburzenia emocjonalne (w tym lęki i fobie). Zaburzenia lękowe i nastroju. Zaburzenia osobowości.	2
ĆW14	Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna). Uzależnienia (w tym od środków psychoaktywnych i komputera). . Całościowe zaburzenia w rozwoju.	2
ĆW15	Zaburzenia odżywiania. Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną. Niepełnosprawność fizyczna i intelektualna oraz jej konsekwencje psychologiczne. Zaburzenia w procesie rozwoju językowego	2
	Suma godzin:	30

Metody i środki dydaktyczne	
M1	Wykład konwencjonalny
M2	Dyskusja dydaktyczna
M3	Wykład konwersatoryjny
M4	Pokaz
M5	Analiza przypadków
M7	Analiza tekstów z dyskusją
M8	Dyskusja
M9	Burza mózgów
M10	Opis
SD1	Prezentacja multimedialna

SD2	Podręczniki
SD3	Teksty drukowane
SD4	Film
Sposoby oceniania	
Ocenianie kształtujące	
F1	Aktywność podczas zajęć
F2	Przygotowanie do zajęć
F3	Praca zaliczeniowa – prezentacja multimedialna.
Ocenianie podsumowujące	
P1	Kolokwium (ćwiczenia)
P2	Egzamin pisemny (wykład)

Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na realizowanie aktywności
(Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze)	60
(Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie np. konsultacji – łączna liczba godzin w semestrze)	6
Przygotowanie się do egzaminu	40
Przygotowanie do kolokwium	24
Przygotowanie do ćwiczeń	30
Przygotowanie prac	20
Suma	180
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	6

Literatura podstawowa	
	Harwas – Napierała B., Trempała J. (red.), <i>Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka</i> , PWN Warszawa 2006. Harwas – Napierała B., Trempała J. (red.), <i>Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych</i> , PWN Warszawa 2006. Kalat J., <i>Biologiczne podstawy psychologii</i> , PWN Warszawa 2006 Przetacznik- Gierowska M., Tyszkowa M., <i>Psychologia rozwoju człowieka. Zagadnienia ogólne</i> , PWN Warszawa 2006. Sęk H., <i>Psychologia kliniczna</i> , PWN, Warszawa 2005

Literatura uzupełniająca	
	Kendall P. C., <i>Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji</i> , Gdańsk 2004 Łobocki M., <i>W trosce o wychowanie w szkole</i> , Kraków 2007. Piaget J., <i>Inteligencja</i> , Warszawa 1967. Piaget J., <i>Narodziny inteligencji</i> , Warszawa 1966. Pankowska D., <i>Wychowanie a role płciowe</i> , Gdańsk 2005. Stepulak M., <i>Tajemnica zawodowa psychologa w relacjach osobowych</i> , Lublin 2002. Stepulak M., <i>Wybrane zagadnienia z psychologii szkolnej</i> , Lublin 2009. Strelau J. (red.), <i>Psychologia podręcznik akademicki</i> , Gdańsk 2014. Trempała J., <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> , Warszawa 2011.

Macierz efektów kształcenia

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Odniesienie danego efektu do efektów specjalnościowych	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Odniesienie danego efektu do efektów nauczycielskich	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EKW1	K_W01	++					C1, C2, C5	W1-W15 ĆW1- ĆW15	1- 8	F1, F2 P1, P2
EKW2	K_W05	+++			N_W01	++	C1, C2, C5	W1-W15 ĆW1- ĆW15	1- 8	F1, F2, F3 P1, P2
EKW3	K_W15	++			N_W08	++	C3, C5, C6	W4-W15 ĆW2- ĆW15	1- 8	F1, F2 P1, P2
EKU1	K_U01	++					C3, C4, C5	W1-W15 ĆW1- ĆW15	1- 8	F1, F2 P1, P2
EKU2	K_U03	++			N_U02	+	C2, C3, C4, C5, C6	W1-W15 ĆW1- ĆW15	1- 8	F1, F2 P1, P2
EKK1	K_K08,	++			N_K03	+	C4, C5, C6	W1-W15 ĆW1- ĆW15	1- 8	F1, F2, F3

Formy oceny – szczegóły

Na ocenę 2 (ndst)	Nie zna elementarnej terminologii psychologicznej używanej w pedagogice i nie rozumie jej źródła oraz zastosowania. Nie ma uporządkowanej wiedzy na temat rozwoju człowieka w cyklu życia Nie ma podstawowej wiedzy o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Nie potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; nie uwzględnia perspektywy rozwojowej, nie potrafi dokonać ich analizy ani odnaleźć powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej. Nie potrafi posługiwać się podstawowymi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, Nie potrafi diagnozować, prognozować ani analizować możliwości rozwojowych ani planować działań praktycznych. Zachowuje się w sposób nieprofesjonalny, i nieodpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy. Nie ma świadomości wagi wpływów wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki i społeczeństwa
Na ocenę 3 (dst)	Zna elementarną terminologię psychologiczną używaną w pedagogice jednak nie rozumie jej źródła i ma trudność w jej zastosowaniu. Ma powierzchowną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia. Ma bardzo podstawową wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Potrafi dokonać obserwacji jednak ma problemy z interpretacją zjawisk społecznych. Ma trudność w posługiwaniu się podstawowymi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, Nie potrafi diagnozować, prognozować ani analizować możliwości rozwojowych ani planować działań praktycznych. Zachowuje się w sposób mało profesjonalny, i rzadko odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy. Posiada przy tym niewielką świadomość wagi wpływów wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki.
Na ocenę 3+ (dst+)	Zna elementarną terminologię psychologiczną używaną w pedagogice rozumie jej źródła jednak ma trudność w jej zastosowaniu. Ma dostateczną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia. Ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, jednak ma trudności z odniesieniem ich do prawidłowości rozwojowych. Ma trudność posługiwać się podstawowymi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania oraz analizowania możliwości rozwojowych planować działań praktycznych oraz analizowania strategii działań praktycznych w zakresie wychowania. Zachowuje się w sposób mało profesjonalny, i za zwyczaj odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy. Jednocześnie posiada świadomość wagi wpływów

	wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki
Na ocenę 4 (db)	Zna elementarną terminologię psychologiczną używaną w pedagogice rozumie jej źródła i zastosowania. Ma uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia. Ma podstawową i uporządkowaną wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych oraz ich analizy z uwzględnieniem prawidłowości rozwojowych. Potrafi posługiwać się podstawowymi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań. Ma trudność w diagnozowaniu i prognozowaniu oraz analizowaniu strategii działań praktycznych w zakresie wychowania. Zachowuje się w najczęściej w sposób profesjonalny, za zwyczaj odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy mając świadomość wagi wpływów wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki
Na ocenę 4+ (db+)	Zna elementarną terminologię psychologiczną używaną w pedagogice rozumie jej źródła i zastosowania, potrafi wyjaśnić znaczenie terminów specjalistycznych oraz odnieść je do analizowanych problemów. Ma uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia oraz potrafi opisać rozwój poszczególnych sfer funkcjonowania człowieka. Ma rozległą, ale nieugruntowaną wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, ich analizy uwzględnieniem prawidłowości rozwojowych oraz powiązać je z obszarami działalności pedagogicznej. Potrafi posługiwać się podstawowymi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania oraz analizowania strategii działań praktycznych w zakresie wychowania. Zachowuje się w najczęściej w sposób profesjonalny, za zwyczaj odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy mając świadomość wagi wpływów wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki i społeczeństwa
Na ocenę 5 (bdb)	Zna elementarną terminologię psychologiczną używaną w pedagogice rozumie jej źródła i zastosowania, potrafi wyczerpująco wyjaśnić znaczenie terminów specjalistycznych oraz odnieść je do analizowanych problemów. W wypowiedziach używa fachowej terminologii. Potrafi samodzielnie studiować literaturę psychologiczną. Ma rozległą i uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia oraz potrafi opisać rozwój poszczególnych sfer funkcjonowania człowieka. Rozumie specyfikę funkcjonowania człowieka w poszczególnych okresach rozwojowych. Ma rozległą i ugruntowaną wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej. Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, ich analizy uwzględnieniem prawidłowości rozwojowych oraz powiązać je z obszarami działalności pedagogicznej. Dokonane obserwacje potrafi odnieść również do właściwych koncepcji teoretycznych oraz potrafi wnioskować na temat konsekwencji obserwowanych zjawisk w kontekście psychologicznym i pedagogicznym. Potrafi posługiwać się odpowiednimi psychologicznymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań. Trafnie diagnozuje i prognozuje oraz analizuje strategie działań praktycznych w zakresie wychowania. Zachowuje się w sposób profesjonalny, odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy mając świadomość wagi wpływów wychowawczych i ich znaczenia dla jednostki i społeczeństwa

Prowadzący zajęcia:	
Wykład	Prof. dr hab. Marian Stepulak
Ćwiczenia	Mgr Agata Szabała-Walczuk